

Tisdagen den 14 februari 2017

P8_TA(2017)0021

Kontroll över registret och sammansättningen av kommissionens expertgrupper

Europaparlamentets resolution av den 14 februari 2017 om kontroll över registret och sammansättningen av kommissionens expertgrupper (2015/2319(INI))

(2018/C 252/06)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens beslut av den 30 maj 2016 om övergripande regler för inrättandet av kommissionens expertgrupper och för deras funktion (C(2016)3301),
 - med beaktande av kommissionens meddelande till kommissionen *Framework for Commission expert groups: horizontal rules and public register* (C(2016)3300),
 - med beaktande av ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och Europeiska kommissionen ⁽¹⁾,
 - med beaktande av sin resolution av den 28 april 2016 om ansvarsfrihet för genomförandet av Europeiska unionens allmänna budget för budgetåret 2014, avsnitt III – kommissionen och genomförandeorgan ⁽²⁾,
 - med beaktande av artikel 52 i arbetsordningen,
 - med beaktande av betänkandet från budgetkontrollutskottet och yttrandena från utskottet för rättsliga frågor och budgetutskottet (A8-0002/2017),
- A. Europaparlamentet har uttryckt oro över hur den tidigare ramen från november 2010 för kommissionens expertgrupper fungerat ⁽³⁾, vilken inrättades i syfte att införa betydande operativa innovationer för att stärka transparensen och samordningen när det gäller det interinstitutionella arbetet.
- B. Det bör framför allt nämnas att bristen på transparens och den obalanserade sammansättningen av vissa expertgrupper, tillsammans med att det måste säkerställas att expertgruppernas sammansättning når rätt balans i termer av expertis och representerade åsikter, föranledde budgetutskottet att anta budgetreserver under 2011 och 2014 samt att lägga fram krav, som ännu inte har godkänts, på att expertgrupperna skulle reformeras.
- C. I en studie som Europaparlamentet nyligen begärt fastställdes en utbredd brist på transparens och en obalans i sammansättningen av vissa expertgrupper ⁽⁴⁾.
- D. En balanserad sammansättning och transparens är avgörande för att expertgrupperna på ett lämpligt sätt ska kunna bemöta behovet av lagstiftningsåtgärder och för att främja dessa expertgruppers och lagstiftningsåtgärders legitimitet i de europeiska medborgarnas ögon.
- E. Europeiska ombudsmannen har i sin strategiska studie ⁽⁵⁾ lagt fram en rekommendation om sammansättningen av kommissionens expertgrupper, som särskilt betonar behovet av större transparens inom expertgrupperna.
- F. Innan kommissionen antog sitt beslut diskuterade den med företrädare för parlamentet och med Europeiska ombudsmannen.

⁽¹⁾ EUT L 304, 20.11.2010, s. 47.

⁽²⁾ EUT L 246, 14.9.2016, s. 27.

⁽³⁾ C(2010)7649 av den 10 november 2010.

⁽⁴⁾ Utredningsavdelning D – budgetfrågor, Composition of the Commission's expert groups and the status of the register of expert groups (sammansättningen av kommissionens expertgrupper och expertgruppsregistrens status), 2015.

⁽⁵⁾ OI/6/2014/NF.

Tisdagen den 14 februari 2017

G. Kommissionen har för parlamentet lagt fram ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar, för att på så sätt tillmötesgå rekommendationerna i ett arbetsdokument från budgetkontrollutskottets ordförande.

H. Trots detta erbjuder varken arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar eller kommissionens beslut lösningar på parlamentets alla farhågor.

1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens beslut av den 30 maj 2016 om övergripande regler för inrättandet av kommissionens expertgrupper och för deras funktion, men beklagar att kommissionen inte ordnat något fullständigt offentligt samråd, trots att flera icke-statliga organisationer uttryckt sitt intresse. Parlamentet upprepar vikten av att främja olika former av deltagande av företrädare för det civila samhället och arbetsmarknadens parter på centrala områden såsom transparens i EU-institutionerna och deras funktion.

2. Europaparlamentet påpekar att antagandet av de nya övergripande reglerna tycks ha lett till en lösning på flera av de frågor som parlamentet tidigare tagit upp, framför allt om att det behövs offentliga ansökningsinfordringar för att välja expertgruppernas medlemmar, om översynen av registret över kommissionens expertgrupper och om skapandet av synergi mellan detta register, kommissionens och parlamentets öppenhetsregister samt reglerna för hur intressekonflikter ska undvikas, framför allt för experter som utsetts på personliga mandat.

3. Europaparlamentet betonar att öppenheten och samordningen av den interinstitutionella verksamheten har utomordentligt stor betydelse och bidrar till att uppnå en lämplig balans avseende den expertis och de synpunkter som återspeglas i expertgruppernas sammansättning, för att förbättra deras verksamhet. Därför välkomnar parlamentet att urvalsförfarandet numera sker offentligt. I detta sammanhang betonas att experternas praktiska erfarenhet och kvalifikationer måste framgå tydligt. Parlamentet anser att man under hela urvalsförfarandet bör garantera en hög öppenhetsnivå och att kriterierna bör vara tydligare och mer koncisa, med särskild betoning på kandidaternas praktiska erfarenhet vid sidan av deras akademiska kvalifikationer, och på eventuella intressekonflikter de skulle kunna hamna i.

4. Europaparlamentet välkomnar att det redan finns en koppling mellan registret för kommissionens expertgrupper och öppenhetsregistret, vilket sörjer för förbättrad insyn.

5. Europaparlamentet beklagar att försöket att hålla ett offentligt samråd om upprättandet av de nya reglerna misslyckades. Parlamentet uppmanar kommissionen att agera på ett transparent sätt och att ta sitt ansvar gentemot EU-medborgarna.

6. Europaparlamentet påminner om att en brist på transparens har en negativ effekt på EU-medborgarnas förtroende för EU-institutionerna. Parlamentet anser att en effektiv reform av kommissionens system för expertgrupper, baserad på tydliga principer avseende transparens och balanserad sammansättning, kommer att förbättra tillgången till uppgifter och uppgifternas tillförlitlighet, vilket i sin tur kommer att bidra till att öka människors förtroende för EU.

7. Europaparlamentet framhåller att de nya reglerna på ett strikt och likvärdigt sätt bör gälla för samtliga expertgrupper, oavsett vad de heter (alltså för särskilda grupper, högnivågrupper eller andra "extraordinära" grupper samt formella eller informella grupper), som inte består uteslutande av företrädare för medlemsstaterna eller styrs av kommissionens beslut 98/500/EG av den 20 maj 1998 om inrättande av branschvisa dialogkommittéer för att främja dialogen mellan arbetsmarknadens parter på europeisk nivå. Parlamentet upprepar att de nya reglerna måste garantera en balanserad representation genom att företrädare för alla intressenter deltar.

8. Europaparlamentet anser att kommissionen bör göra framsteg i riktning mot en mer balanserad sammansättning av expertgrupperna. Parlamentet beklagar dock att det ännu inte görs någon uttrycklig skillnad mellan dem som företräder näringslivets intressen och dem som inte gör det, i syfte att uppnå största möjliga öppenhet och balans. I detta sammanhang betonar parlamentet att kommissionen i den offentliga ansökningsomgången måste tydliggöra hur den definierar en balanserad sammansättning och vilka intressen den vill ska företrädas vid tillsättning av expertgrupperna. Därför är det viktigt att involvera parlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén för att komma fram till en mer balanserad definition av denna skillnad.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vid inrättandet av nya expertgrupper eller förändringar i de befintliga expertgruppernas sammansättning, i den offentliga ansökningsomgången klart ange hur kommissionen definierar en balanserad sammansättning och vilka intressen den vill ska företrädas och varför, samt att också motivera varje eventuell avvikelse från den balanserade sammansättningen, enligt definitionen ovan, när expertgrupperna inrättas.

Tisdagen den 14 februari 2017

10. Europaparlamentet påpekar i detta sammanhang, och med avseende på punkterna 34-45 i ombudsmannens ovannämnda yttrande, att trots att kommissionen ännu inte formellt har definierat begreppet "balans", ska detta inte ses som resultatet av en räkneoperation utan snarare som resultatet av insatser för att garantera att medlemmarna i en expertgrupp tillsammans har den tekniska expertis och den bredd på perspektiv som behövs för att de ska kunna utföra den berörda expertgruppens mandat. Parlamentet anser därför att man bör se det som att begreppet "balans" är kopplat till varje enskild arbetsgrupps särskilda mandat. Parlamentet anser att kriterierna för att bedöma om en expertgrupp är balanserad borde omfatta gruppens uppgifter, den tekniska expertis som krävs, de intressenter som mest sannolikt skulle påverkas av ärendet, organisationen av grupper med intressenter och det lämpliga förhållandet mellan ekonomiska och icke-ekonomiska intressen.

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att omedelbart undersöka om det behövs en ny klagomålsmekanism, om definitionen av balanserad sammansättning bestrids av berörda parter eller om de nuvarande arrangemangen är lämpliga, samt begär att parlamentet ska involveras i denna kontrollmekanism.

12. Europaparlamentet påminner om att kommissionen tidigare inte alltid har kunnat finna tillräckligt med experter som företräder små och medelstora företag, konsumenter, fackföreningar eller andra organisationer av allmänt intresse, och att detta ofta berodde på kostnaderna, antingen för uttag av ledighet eller, exempelvis, för små och medelstora företag, kostnaderna för vikarier för dem som deltog i expertgrupperna, nedan kallade alternativkostnader.

13. Europaparlamentet begär därför att kommissionen utforskar sätt att underlätta och uppmuntra underrepresenterade organisationers eller sociala grupper deltagande i expertgrupper, genom att bland annat undersöka bestämmelserna om kostnadsersättningar på ett effektivt och rättvist sätt, inbegripet möjliga sätt att täcka utgifterna för sådana alternativkostnader, samtidigt som proportionalitetsprincipen vederbörligen respekteras.

14. Europaparlamentet ber kommissionen att bedöma utvecklingen av ett bidragssystem som hjälper underrepresenterade grupper att förvärva den expertis som krävs för att de fullt ut ska kunna delta i expertgrupperna.

15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att göra det möjligt för europeiska icke-statliga organisationer att i expertgrupperna kunna företrädas av personer från sina nationella medlemsorganisationer, när de har ett tydligt mandat från de europeiska organisationerna.

16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att, om det trots särskilda arrangemang fortfarande inte går att hitta tillräckligt med experter som företräder alla relevanta intressen, den berörda expertgruppen vidtar alla lämpliga åtgärder, till exempel i form av viktade röstningsförfaranden, för att expertgruppernas slutrapporter faktiskt ska företräda alla relevanta intressen på ett balanserat sätt.

17. Europaparlamentet erinrar om att både parlamentet och Europeiska ombudsmannen rekommenderat kommissionen att offentliggöra föredragningslistor, bakgrundsdokument och protokoll från expertgruppernas sammanträden och överläggningar, om inte en kvalificerad majoritet av deras medlemmar beslutar att ett visst sammanträde eller en viss del av ett sammanträde måste hållas hemlig. Parlamentet beklagar att kommissionen hållit fast vid ett system där sammanträdena förblir hemliga, om inte en enkel majoritet av expertgruppernas medlemmar beslutar att överläggningarna bör vara offentliga. Parlamentet anser att största möjliga transparens måste garanteras och uppmanar kommissionen att se till att sammanträden och protokoll offentliggörs.

18. Europaparlamentet betonar att användare måste få tillgång till en rad dokument (föredragningslistor, referensdokument, olika rapporter) för att garantera en effektiv övervakning från de berörda aktörernas sida. Parlamentet anser dessutom att expertgruppsregistrets webbplats – antingen direkt eller via länkar till andra relevanta webbplatser – bör vara ett av de instrument eller en av de mekanismer som används för att få konstant uppdaterad information om den politiska utvecklingen, vilket skulle garantera en hög öppenhetsnivå.

19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att omedelbart ta fram särskilda riktlinjer – i samråd med aktörer, inbegripet parlamentet – där kommissionen förklarar hur den tolkar bestämmelsen om att expertgruppernas protokoll ska vara meningsfulla och fullständiga, särskilt när sammanträdena inte är offentliga, och uppmanar med kraft kommissionen att i detta hänseende erbjuda maximal transparens, inbegripet offentliggörande av dagordningen, bakgrundsdokument, omröstningsresultat och utförliga protokoll, också med avvikande åsikter, i linje med Europeiska ombudsmannens rekommendation.

Tisdagen den 14 februari 2017

20. Europaparlamentet påminner om att det inte bara är experter som utsetts på personliga mandat som kan befinna sig i en intressekonflikt, utan också personer från universitet, forskningsinstitutioner, advokatfirmor, europeiska och andra tankesmedjor och konsultfirmor, och begär att kommissionen klarlägger hur den undviker intressekonflikter för dessa kategorier av experter.
 21. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att med utgångspunkt från befintliga positiva exempel garantera ett systematiskt genomförande av förbättrade övergripande regler med hjälp av en central tillsyn över tillämpningen av dessa övergripande regler, och att inte delegera detta till de enskilda generaldirektoraten.
 22. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att framför allt anslå tillräckligt med resurser till registrets verksamhet utveckla innovativa och särskilt effektiva metoder, så att registret förblir aktuellt och inte innehåller några sakfel och/eller underlåtenheter samt möjliggör export av uppgifter i maskinläsbart format.
 23. Europaparlamentet konstaterar att kommissionen har påpekat att den nya ramen för kommissionens expertgrupper ska tillämpas av alla generaldirektorat vid utgången av 2016, och uppmanar kommissionen att för parlamentet lägga fram en rapport om genomförandet och utvärderingen senast ett år efter antagandet av detta beslut, alltså före den 1 juni 2017. Parlamentet uppmanar kommissionen att, som en del av den strukturerade dialogen med parlamentet, se till att en första muntlig presentation av rapporten kan göras redan inom de kommande sex månaderna.
 24. Vidare understryker Europaparlamentet att kommissionen, vid förberedelse och utarbetande av delegerade akter och genomförandakter samt vid utarbetande av strategiska riktlinjer, måste se till att alla handlingar – inklusive utkast till akter – översänds samtidigt till Europaparlamentet, rådet och medlemsstaternas experter, i enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
 25. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.
-